

ומרפא לעם ישראל

סיפור לשבת

לחם עני

עם ישראל יצאו בחיפזון ובשל כך נוצרה להם מצה נשאלת השאלה: לשם מה נדרשת הזריזות כיום?! מה יש להשתבח במצה עלובה לחם עוני?! אין ראוי יותר להשתבח בחלות תפוחות ושמנות?!

על מנת להבין את חשיבות הזריזות למצווה, נביא סיפור קמץ אחד, שהחליט לקנות חליפה חדשה לאחר עשרים וחמש שנות נישואין. למחשבה החיובית הזו נדרשה חשיבה רבת שנים כדרכה של זו, התקבלה ההחלטה רק בערב החג בשעה שהחנויות לקראת סגירה. המוכר היה קצר רוח, הוא אומנם מצא חליפה תואמת ללקוח, אך המכנס היה ארוך ונדרשה מקפלת של 5 ס"מ. מכיוון והחייט כבר הלך לביתו, נאלץ ידידנו לעשות זאת בכוחות עצמו. כשהוא מאושר על הרכישה ניגש לרעייתו וביקש ממנה: "קניתי חליפה אנא גיזרי 5 ס"מ קפלי 5 ס"מ ותתפרי" האישה מצאה את שעת הכושר להזכיר נשכחות: "אתה לא מתבייש?! עד שכבר קנית יאקמץ לא יכולת לשלם עוד 20 ש"ח ושיעשו לך מכפלת?! יש לי לסדר את הבית!" בצר לו, פנה האיש אל ביתו בת החמשעשרה שזה עתה סיימה קורס תפירה.

אך גם זו כאימה, החלה מיללת: "אבא וכי אינך רואה שיש לי מבחנים ובגרויות?! לא מצאת זמן?! כשהוא המום מתשובותיהן של רעייתו וביתו, ניגש בלית ברירה לחמתו. מאז שנפטר בעלה חמיו, לפני כשלוש עשרה שנה היא גרה אצלו וסועדת על שולחנו. גם היא כצאצאה בחרה להפר שתיקה: "עד מתי אשתוק?! כל הביביסיטר אני עושה לכם את מטלות הבית אתם דוחפים רק לי מה חשבת לעצמך?!" "בגדר וחמתו בערה בו" כשהוא מיואש ומצר על החליפה שקנה, שם את החליפה בארון והלך לישון. אישתו סיימה את הניקיונות בשעה 12 בלילה ובשעה של חשבון נפש אמרה לעצמה: "איזו אישה רעה אני מה בסך הכול ביקש בעלי לאחר 20 שנה? מכפלת?! אעשה לו הפתעה!" קמה מיד הוציאה את המכנסים מהארון גזרה 5 ס"מ קיפלה 5 ס"מ ותפרה. תחושה טובה עלתה על יצועה, מחר היא תשמח את בעלה כך חשבה. הבת שלו חזרה בשעה 2 בלילה וגם היא בשעה של חשבון נפש אמרה לעצמה: "איזו ילדה רעה אני. מה בסך הכול ביקש אבא ממני? ועוד לאחר שהשקיע בי ונותן לי כל מה שביקשתי ממנו? מכפלת?! אעשה לו הפתעה!" קמה מיד הוציאה את המכנסים מהארון גזרה 5 ס"מ קיפלה 5 ס"מ ותפרה. בתחושה טובה עלתה על יצועה, מחר היא תשמח את אבא כך חשבה. בשעה 4 לפנות בוקר קמה חמתו לשתות כדור. ובשעה של

"ויפן ויצא מעם פרעה"

לפי שראה שעבדיו מתלחשים. (מדרש).

יום אחד נאסר בפטרסבורג רבי דוד מביכוב מחמת הלשנה, ולאחר שהוחזק מספר ימים במעצר, הובא אל השופט החוקר. במהלך החקירה, כאשר רצו השופטים להתייעץ ביניהם, הם דיברו צרפתית, כדי שהעציר לא יוכל להבינם. אבל, רבי דוד מביכוב ידע גם צרפתית, ומשפתחו השופטים את התייעצותם בצרפתית, היפנה מהם את ראשו. ראה זאת אחד השופטים והעיר לו בכעס, שאין זה מן הנימוס להפנות את הראש מהשופטים, אלא על האסיר לעמוד ישר כל זמן החקירה ולנהוג מנהג של דרך ארץ. הצטדק רבי דוד ואמר בצרפתית קולחת, שדווקא בגלל מידת דרך ארץ, הוא היפנה את ראשו, שהרי השופטים התחילו לדבר ביניהם צרפתית, בגלל שסברו כי הוא לא מבין שפה זו. אך מכיוון שהוא כן מבין שפה זו, אין זה ממידת דרך ארץ להיות מקשיב להם, ולכן היפנה מבטו. תשובה בלתי צפויה זו עשתה רושם עז על השופטים ומיד שחררוהו.

אמר לאחר מכן רבי דוד למקורביו: דבר זה למדתי ממשה רבינו: על הפסוק 'ויפן ויצא מעם פרעה' נאמר במדרש: "לפי שראה שעבדיו מתלחשים" כלומר, מכיוון שראה אותם מתלחשים, ולא רצה להאזין לשיחתם, קם ויצא שלא יהיה שומע סודותיהם של אחרים.

"כי אני הכבדתי את ליבו למען שיתי אותותי אלה בקרבו

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים" קושיא: האם זה מן הצדק להתעלל במצרים כדי שיהיה לנו מה לספר לבנינו אחרינו?

משל למה הדבר דומה: עשיר גדול שכר מינקת שתניק את בנו יחידו. לאחר 3 חודשים חלה הילד במחלה ממארת בקיבתו, לאחר טיפולים ממושכים הרופאים נואשו. עד שנמצא רופא מומחה שאמר שיש בידו תרופה אך היא מרה מאוד, והילד לא ישתה אותה לבדו, אלא אם המינקת תשתה ודרך החלב שלה הוא יקבל את התרופה. אך המינקת התנגדה בטענה: "וכי אני ילדתי אותו?! אני נתתי לו חלב, לא באתי כדי לשתות תרופות?!" בתביעה לביהמ"ש לא ניתן היה לחייב את המינקת. מה עשה העשיר, שכר עורך דין טוב וטען בביהמ"ש: והלא הילד הזה עד היום שתה מהחלב של המינקת, אם כך המינקת הזו היא שגרמה למחלה, לכן חייבת היא לשתות את התרופה, כי אשמת המחלה בראשה. היא הביאה אותה והיא צריכה להסיר את המחלה, והכריחו אותה לשתות.

הנמשל: פרעה וכל מצרים הסיתו ופיתו את בני ישראל ולכן בדין הוא שיקבלו 10 מכות שידעו ויבינו שה' הוא האלוקים ואין עוד מלבדו. מצרים גרמו להסיתם ולהדיחם מאחרי ה' צריכים הם לקבל מכות נוראות כדי לעלות ארוכה

חשבון נפש אמרה לעצמה: "איזו חמה רעה אני מה בסך הכול ביקש חתני היקר שמארח אותי בביתו? מכפלת?! אעשה לו הפתעה!" קמה מיד הוציאה את המכנסים מהארון גזרה 5 ס"מ קיפלה 5 ס"מ ותפרה. בתחושה טובה עלתה על יצועה, מחר היא תשמח את כך חשבה ומסכן האיש, אפילו מכנס גמדי לא נותר לו.

משל הוא וללמוד אנו צריכים לו: מצווה שבאה לידנו אם לא נקיימה מיד, לא רק שנאבד אותה אלא גם נחבל בה זריזות למצווה היא מדד לאהבה. אם יהודי מתאמץ להזדרז הרי הוא מגלה חיבה למי שציווה עליו עם ישראל משתבח במצה כי היא המוכיחה את אהבתנו לבורא עולם.

חנות עתיקות. קניה ומכירה, כך הודיע שלט העץ באותיות טורקיז-עתיק לכל העוברים במדרחוב. השלט הוצב מחוץ לכוך קטן ואפלולי, וכמו הזכיר לחולפים על פניו שבעצם מצויה כאן חנות. החנות הישנה הייתה עמוסה בעתיקות נדירות שנראה כי

נלקחו מאיזה ארמון מלוכה ביזנטי. גם בעליה נדמה שהובא מאיזו אגדה. איש לא ידע את שמו. כולם הכירו אותו בתור האיש מחנות העתיקות. יהודי מפוזר כזה, עם משקפיים עגולים מהמאה הקודמת, בעל חיוך נצחי ומבט עצוב. כל מי שהופנה לחנות על ידי השלט העתיק, בטוח היה כי בכוח זה לא נגעה יד הזמן. אך דווקא משהו בעתיק הזה נגע בלבו של בצלאל. נפשו היצירתית התרוצצה בקרבו כל אימת שחלף על פני כוח העתיקות; גלגלי דמיונו לא חדלו מלנוע ולרקום עלילות דמיוניות סוערות סביב

אוסף החפצים העתיקים והמאובקים. אך על אף סקרנותו הרבה, בצלאל היה בוגר מספיק שלא להפר את אזהרת הוריו שלא לדבר עם זרים, אפילו החביבים והמוכרים. אז הוא רק היה מהנהן לזקן לשלום, מביט בחפצים, מסתקרן והולך. עם הזמן גילה בצלאל את עץ הפיקוס שניצב בשדרה ממול חנות העתיקות, ומיני מאז בילה את שעות אחר הצהריים בישיבה על העץ ובתצפית אחר הזקן ועתיקותיו. מדי פעם נכנסו אנשים לחנות, נושאים בידיהם מוצרים ישנים. הזקן היה בוחן את חפציהם, התמקח על אלה שמצאו חן בעיניו, ולא אחת יצאו אנשים עם ידיים ריקות, וחיוך רחב שהעיד על כיס מלא. הוא בטח עשיר, הרהר בצלאל לעצמו. במוחו הילדותי הוא חשב, שבטח כל מי שיש לו חנות הוא עשיר. ועוד סוחר בעתיקות עם הזמן למד בצלאל לזהות מי מבין הבאים יצליח למכור את

החנות הישנה הייתה

עמוסה בעתיקות

נדירות שנראה כי

נלקחו פאיזה ארפון

מלוכה ביזנטי. גם

בעליה נדמה שהובא

פאיזו אגדה

המוצר שהביא, ואיזה מוצר יידחה מפני שחסר הוא את ערך העתיקות או מפני שאין בו כדי לעורר ערגה נוסטלגית. האמת, שהיו חפצים ממש מסקרנים. לא פעם מצא בצלאל את עצמו מתהלך ליד החנות ובוחר חפץ חלוד כלשהו, ומטה אוזן לקלוט איזה בדל מידע אודותיו מבין המילים שהחליפו האיש והזקן. כך התוודע בצלאל לחפצים עתיקים רבים שלא ידע כלל מקיומם, כמו: פרימוס, פטיפון, אורלוגין וסיפולוקס (תשאלו את סבא). כך היה עד אותו יום אחד אפל, שתמיד איכשהו מסופר בכל סיפור. יום אחד הבחין בצלאל ממקומו הקבוע על עץ הפיקוס, בשני גברתנים הנכנסים אל חנות העתיקות. הוא היה רגיל למראה אנשים הנכנסים ויוצאים מהחנות, אך משהו במבטם של הגברתנים סיפר לו, שהם לא באו כדי להציע עתיקות. הוא ירד מהעץ והחל להתקדם בזהירות לעבר כוח העתיקות. כבר ממרחק הוא יכל להבחין בפניו החיוורות של הזקן למראה שני הגברתנים שהעמיסו את כל רכושו לתוך שקים גדולים בצלאל לא ניחן באומץ במיוחד, אך רגליו נשאוהו מאליהן. ההיכרות הארוכה עם הזקן גרמה לו לחוש כי הוא מביט במצוקתו של סבא.

תפסיקו, צרח בצלאל, ופרץ לחנות כרוח סערה. אך הגברתנים לא הפנו אליו אפילו מבט, והמשיכו להעמיס את שקיהם בחפצים. בצלאל החל להכות בהם באגרופים קמוצים, אך האמת, שזה כאב לו יותר מאשר דגדג להם, והוא חדל מכך. לפני שיצאו הגברתנים עם השקים העמוסים, הביט אחד מהם בעיניו של בצלאל ואמר: אנחנו רק עושים את העבודה שלנו. כשתגדל תבין, ויצאו. מי היו הבריונים האלה? שאל בצלאל את הזקן. אנשי ההוצאה לפועל, השיב הזקן, והודה: זה היה באשמתו! בצלאל חזר הביתה סהרורי וסיפר להוריו את אשר ראה. דמעות זלגו מעיניו בשעה שסיפר על מצוקתו של הזקן. זה היה צפוי שזה יקרה, אמר אבא וליטף את פניו של בצלאל, הוא פשוט פשט את הרגל. הוא פשט את מה?!, שאל בצלאל. אבא חיך והסביר: הזקן לא מכר מעולם ולו פריט אחד. הוא רק קנה וקנה, ומתוך התקשרותו לחפציו הוא התקשה להיפרד מהם. חובותיו לרשות המיסים השתרגו, וכעת הם עיקלו לו את כל המוצרים והוא פשט את הרגל. רובנו לא סוחרים בעתיקות, אך כולנו צוברים הון, וגם מי שלא עוקל הונו בידי הוצאה לפועל יודע, שהונו החומרי לא ילווה אותו לנצח. במקרה הטוב, ירשוהו ילדיו הבה נשכיל לצבור לעצמנו הון נצחי בסיוע עם הונו החומרי.

אימתא
בדיחיותא

פרסומת היא דבר שמביא אותך
למשל לא משהו שהתקקת כל חיך
שמאלך לא שמאל אלו.

אפרות
והידושים

פרשת בא גמטריא 3(ב=2 א=1) ואלו
הן שלושת המכות האחרונות שה'
מביא על פרעה בפרשתנו

אבישי מזוז